



## Olvasási szokások az 1940-es, 1950-es években: egy kutatási projekt eredményei

Az Egyesült Királyságban, napjainkban komoly erőfeszítéseket tesznek, hogy a gyerekeket és a tizenéveseket olvasásra és könyvtárhasználatra ösztönözzék (pl. The Annual Summer Reading Challenge program). Ugyanakkor közismert, hogy könyvolvasás helyett egyre inkább a tévézést vagy a számítógépes játékokat részesítik előnyben, a szabadidő eltöltésében. Egy kutatási projekt során azt vizsgálták, hogy ezek a gondok, napjainkhoz köthető új jelenségek, vagy már korábban is léteztek, mostanra már felfokozódott mértékben jelentkeznek. Az Oral History módszerével kisebb kutatási projektet (small scale research project) végeztek, hogy emlékeik segítségével feltérképezzék az 1940-es, 1950-es évek gyermekeinek olvasási tapasztalatait. A következő témákban gyűjtöttek adatokat:

### Emlékek

- arról, hogy olvastak nekik
- az olvasástanulásról
- az olvasási szokásokról
- az olvasással kapcsolatos attitűdök a múltban
- könyvesbolt látogatások, könyvtárhasználat
- mikor könyvekről beszélgettek
- serdülőkori olvasás, emlékezetes könyvek, képregények és magazinok
- olvasás az iskolában és a családban ill. az újraolvasás

Megállapították, hogy az olvasás élménye, az olvasói attitűdök az akkori gyermekek számára egészen más élményt jelentettek, mint a mai fiataloknak. Az 1940-es, 1950-es években kevés könyv volt az otthonokban. Sokan arról számoltak be, hogy szüleik nem voltak rendszeres könyvolvasók, sőt sok otthonban a magazinok és a hírlapok fontosabbak voltak, mint a könyvek. Sokkal inkább látogatták a könyvtárakat, mint a könyvesboltokat. A könyvtár épülete és atmoszférája mély benyomást gyakorolt sok gyerekre, fontos volt számukra, hiszen máshol nem nagyon juthattak könyvekhez. Többen úgy emlékeztek, hogy nem voltak különösebben „gyermekbarát” intézmények, és a használatára sem nagyon biztatták őket, mégis kellemes emlékeik maradtak róluk. Mindent összevetve, annak ellenére, hogy akkoriban jóval nehezebben lehetett hozzájutni a könyvekhez, kisebb volt a választék, és sokan kevesebb ösztönzést is kaptak otthon és az iskolában, az olvasás élménye számukra nagyon emlékezetes és fontos tevékenység maradt. Ez részben talán azért is van így, mert a szabadidő eltöltéséhez kevesebb médium ill. alternatív tevékenység állt rendelkezésükre. Felmerül a kérdés, hogy a mai gyerekek számára is ugyanezt jelenti-e majd az olvasás. Egy 2006-ban készült jelentés szerint kisiskolás gyerekeknél tíz szülőből egy – saját állítása szerint – sosem olvas a gyerekeinek, felesleges időtöltésnek, néha meg éppen károsnak is tartja.





Hogy az 1940-es, '50-es években a kevés otthoni könyv, és ösztönzés ellenére is fontos szerepet töltött be az olvasás, különösen egy 2003-as vizsgálat fényében érdekes, ahol azt tapasztalták, hogy azok a gyerekek olvasnak szívesebben és magabiztosabban, akiknek otthonában sok könyv található, jobban teljesítenek, gyakrabban mesélnek könyvekről, de ugyanakkor meglepő, hogy többet használják a számítógépet is.

Az elmúlt fél évszázadban hatalmas mértékben megnőtt a fiatalok számára elérhető könyvek választéka. Napjainkban nemcsak jóval több könyvvel rendelkeznek a gyermekek és a tizenévesek, hanem sokkal több szerző közül választhatnak, és könnyebben, ill. viszonylag olcsón szerezhetik be a köteteket, de szabadidejük eltöltésére is jóval több lehetőség kínálkozik. A könyveknek versenybe kell szállniuk a többi médiummal is. Tovább kell tehát kutatni az olvasási szokásaikat, különösen azokat, amikor kedvtelésből olvasnak, ezt ugyanis elhanyagolták, miközben a sztenderdek javítására törekedtek. Hogy választják meg a mai gyerekek a könyvbeszerzés módját? Hogy lépnek kapcsolatba a könyvekkel, fizikai és virtuális formában egyaránt? Hatással van-e, és ha igen, hogyan és milyen mértékben, az olvasás a gondolkodásmódjukra, társadalmi és érzelmi fejlődésükre? E kérdések megválaszolására jelenleg nincs elég vizsgálat, pedig fontos lenne.

(Sarah McNicol: *Memories of Reading in the 1940s and 1950s*. = *New Review of Children's Literature and Librarianship*, 2007, Vol.13. No.2., 112–114.p.; a referátumot Pallos Zsuzsanna készítette)





## Shakespeare és a jogi tanulmányok

A meggyőző érvelés egy jogász számára igen fontos készség, mely távol a tárgyalóteremtől és a jogi tankönyvektől, a jogi iskolákban is elsajátítható. A szerző évek óta sikeres órákat tart a meggyőző érvelés technikáiról, melynek érdekessége, hogy William Shakespeare *Julius Caesar* című drámájának közismert beszédeit elemzi, hogy bemutassa tanítványainak a meggyőzés eszközeit és technikáit.

Az évek során bebizonyosodott, hogy a mai diákok is sokat tanulhatnak Brutus és Antonius beszédeinek tanulmányozásából. Antonius beszéde a retorika művészetének modellje, briliáns nyelvhasználatával eléri, hogy hallgatósága az általa kívánt végkövetkeztetésre jusson, de ez a beszéd egyúttal sajnos a manipuláció és a csalás típusát is jól képviseli. Brutus elbukik, de időlegesen sikerül meggyőznie a római polgárokat a politikai merénylet szükségességéről. A diákok megvizsgálhatják mindkét szónok viszonyát a közönséghez, vonzerejüket és mesterségbeli tudásukat, valamint azt is, hogyan közvetítik legfontosabb nézeteiket.

A tanulók azonosulhatnak egy ügy képviselőjének sok lényeges elemével is. A beszédek jó bevezetést kínálnak a meggyőzés etikai kérdéseinek tárgyalásához is. A kommunikáció sikerével nem lehet az etikai minőséget mérni. A meggyőzés eszközeivel lehet tisztességesen és tisztességtelenül is élni; a hallgatóságot lehet érzelmileg ösztönözni vagy manipulálni; a szónokok elősegíthetik, vagy éppen alááshatják a racionális döntéshozatalt. Az ügyvédeknek elsődleges eszköze a nyelv maga, ezért a legfontosabb kötelességük, hogy nyitottan és pártatlanul nézzenek szembe ezekkel az etikai kérdésekkel az osztályteremben, az ügyvédi irodákban és a tárgyalóteremben is.

A beszédekből levont tanulságokra az egész kurzus alatt emlékeznek, sőt évekkel később öregdiák találkozókön is emlegetik.

(Stephen A. Newman: Using Shakespeare to Teach Persuasive Advocacy = Journal of Legal Education, 2007. March, Vol. 57. No. 1. p. 36-60.; a referátumot Pallos Zsuzsanna készítette)

